

XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ CÁN BỘ THAM MƯU CHIẾN LƯỢC Ở CÁC CƠ QUAN ĐẢNG TRUNG ƯƠNG TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ: CƠ HỘI, THÁCH THỨC VÀ GIẢI PHÁP

TS. NGUYỄN MẠNH HÙNG*

TS. LÊ THỊ HỒNG DIỆP**

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, công tác tham mưu chiến lược của các cơ quan Đảng Trung ương đứng trước cả cơ hội và thách thức lớn. Trên cơ sở phân tích tác động của chuyển đổi số đến phương thức, nội dung tham mưu chiến lược và những cơ hội, thách thức đặt ra đối với đội ngũ cán bộ thực hiện công tác này, bài viết đề xuất một số giải pháp trọng tâm nhằm xây dựng đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương vững vàng về phẩm chất chính trị, có năng lực chuyên môn, tầm nhìn chiến lược và khả năng thích ứng cao với yêu cầu của kỷ nguyên số.

Từ khóa: tham mưu chiến lược; cơ quan Đảng Trung ương; chuyển đổi số

Ngày nhận: 19/8/2025

Ngày phản biện: 03/9/2025

Ngày duyệt đăng: 15/9/2025

1 Chuyển đổi số và cơ hội, thách thức đối với đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương

Chuyển đổi số là tiến trình chuyển đổi toàn diện cấu trúc, phương thức tổ chức và cách thức vận hành của một xã hội, địa phương, tổ chức thông qua việc áp dụng công nghệ và dữ liệu số. Đối với các cơ quan Đảng Trung ương, chuyển đổi số là quá trình tất yếu để nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác lãnh đạo, chỉ đạo và điều hành

gắn với cải cách thủ tục hành chính, đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng. Trong chuyển đổi số, các hoạt động tham mưu chiến lược của các cơ quan Đảng Trung ương có sự biến đổi, phát triển về phương thức và nội dung tham mưu.

Về phương thức tham mưu, chuyển đổi số tác động, làm thay đổi cách thức tổ chức, giao tiếp cũng như các công cụ thực hiện hoạt động tham mưu chiến lược. Các công nghệ số, công cụ số ngày càng được sử dụng nhiều hơn, đóng vai trò quan trọng và là phương tiện chủ yếu kết nối giữa cá nhân với tổ chức, giữa cá nhân với cá nhân trong thực hiện các nhiệm vụ tham mưu. Các hoạt động, tương tác, trao đổi của đội ngũ cán bộ tham mưu

* Hội đồng Lý luận Trung ương.

** Trường Đại học Kinh tế, Đại học Quốc gia Hà Nội.

chiến lược được mở rộng và thực hiện trên môi trường số, không phụ thuộc vào khoảng cách, địa điểm và theo thời gian thực. Thời gian giữa các khâu, các bước trong quy trình làm việc được thu hẹp đáng kể nhờ ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ số. Các thông tin, dữ liệu phục vụ công tác tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương trở nên phong phú, đa dạng hơn với nhiều loại hình, được cung cấp đầy đủ, kịp thời, dễ tiếp cận. Trong bối cảnh chuyển đổi số, thông tin, dữ liệu trên các lĩnh vực đều có thể thu nhận được qua nhiều cách, nhiều chiều, trên nhiều phương tiện. Các nguồn tri thức, thông tin, dữ liệu ngày nay đều được số hóa và lưu trữ, được tìm kiếm, tiếp cận, xử lý, phân tích, lựa chọn một cách dễ dàng. Các công nghệ số như trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) cho phép thực hiện các thống kê, phân tích dễ dàng, nhanh chóng, chính xác.

Về nội dung tham mưu, thông qua hệ thống công nghệ số và mạng lưới kết nối hạ tầng số, việc thu thập dữ liệu, dữ kiện và phân tích, xử lý, tổng hợp thành báo cáo, đánh giá được thực hiện hiệu quả, nhanh chóng hơn, góp phần cung cấp kịp thời thông tin, cơ sở cho công tác tham mưu. Cán bộ tham mưu có thể thấy được bức tranh toàn cảnh và nhận diện được các yếu tố tác động đến vấn đề tham mưu. Nội dung tham mưu đòi hỏi phải cập nhật thường xuyên các đặc điểm, xu hướng, cơ hội, thách thức của chuyển đổi số vào các nội dung tham mưu. Các nội dung tham mưu ngày càng mang tính liên ngành, tính tổng hợp mà một cá nhân, đơn vị riêng lẻ khó giải quyết được, đòi hỏi phải có sự phối hợp, kết hợp liên ban, liên cơ quan trong công tác tham mưu chiến lược để giúp Đảng, Nhà nước đề ra những chủ trương, đường lối

sát, đúng, trúng, phù hợp với yêu cầu mới, tình hình mới.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, có nhiều cách tiếp cận, phản ánh thông tin khác nhau, không chỉ dưới dạng báo cáo mà còn được thể hiện dưới dạng hình ảnh, video, phân tích, bình luận... Vì vậy, công tác tham mưu phải có phương pháp xử lý, dự báo, phân tích khách quan, khoa học nhằm chất lọc các thông tin hữu ích nhất, phản ánh đúng nhất nội dung tham mưu. Dự báo là yếu tố rất quan trọng trong công tác tham mưu của các cơ quan Đảng Trung ương. Nội dung tham mưu được xem là đúng, hiệu quả, không chỉ cần phù hợp với bối cảnh hiện tại mà phải chỉ ra triển vọng biến đổi, xu hướng phát triển trong tương lai. Để dự báo đúng, trúng tình hình quốc tế và trong nước, cần nghiên cứu lý luận, nghiên cứu khoa học, nắm chắc quy luật khách quan, tổng kết thực tiễn sâu sắc nhằm theo sát diễn biến nhanh chóng, mau lẹ, phức tạp, khó lường của tình hình quốc tế và trong nước.

Đối với đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược, chuyển đổi số làm thay đổi, biến chuyển các giá trị, hình thái, văn hóa công vụ, mang lại cả cơ hội và thách thức cho đội ngũ này:

Về cơ hội:

Thứ nhất, chuyển đổi số giúp hiện đại hóa cấu trúc và chức năng, nâng cao năng lực và hiệu quả hoạt động tham mưu, cải thiện các quy trình, thủ tục hành chính trong công tác tham mưu; giúp khai thác tốt lợi ích của công nghệ, nâng cao hiệu suất lao động, thúc đẩy đổi mới sáng tạo.

Thứ hai, chuyển đổi số hình thành nên môi trường học tập mở, các thông tin, kỹ năng, kinh nghiệm hoạt động, làm việc hầu hết được đưa lên mạng internet, từ đó giúp đội ngũ

cán bộ tham mưu chiến lược tại các cơ quan Đảng Trung ương chủ động tiếp thu, học hỏi, tiếp cận được với các kỹ năng, thông tin từ bên ngoài, qua đó nâng cao năng lực, trình độ, đáp ứng được các yêu cầu của công việc.

Thứ ba, chuyển đổi số tạo điều kiện ứng dụng công nghệ mới, kỹ năng mới để nâng cao năng suất, hiệu quả hoạt động, tăng tính tương tác, tiếp cận với các chủ thể bên ngoài của các cơ quan Đảng Trung ương. Đồng thời được khai thác, tiếp cận các nguồn tư liệu, dữ liệu phong phú, đa dạng, phục vụ công tác tham mưu của cơ quan Đảng Trung ương.

Thứ tư, tăng tính công khai, minh bạch, trách nhiệm cá nhân, tuân thủ quy trình của đội ngũ cán bộ tham mưu. Thông qua các công nghệ số, các chủ thể có thể dễ dàng xem lại lịch sử tiếp xúc, tương tác, thực hiện công việc và đánh giá phong cách, thái độ, năng lực, chất lượng làm việc.

Về thách thức:

Thứ nhất, thách thức trong việc đổi mới tư duy, thay đổi nhận thức về chuyển đổi số. Chuyển đổi số đòi hỏi phương pháp tư duy mới phù hợp với môi trường chuyển đổi số, đòi hỏi đội ngũ nhân lực tham mưu chiến lược phải nắm bắt được xu thế thời đại, có tầm nhìn xa, tự tin trong thử nghiệm những đổi mới sáng tạo, những mô hình, phương thức mới trong chuyển đổi số.

Thứ hai, trong chuyển đổi số, thông tin, dữ liệu, sự kiện diễn ra nhanh chóng, biến động khó lường, khó dự đoán, nếu không dự báo, nắm chắc tình hình, chủ động chuẩn bị phương án xử lý kịp thời thì sẽ bị động, lúng túng, bất ngờ trong công tác tham mưu.

Thứ ba, thách thức trong việc nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, kỹ năng

làm việc; thay đổi thói quen, giá trị văn hóa truyền thống để tiếp nhận, thích ứng, làm chủ các công nghệ, công cụ mới, các tiêu chuẩn, giá trị, văn hóa mới đáp ứng được yêu cầu của chuyển đổi số. Đồng thời, thách thức trong việc dự báo đúng, trúng tình hình để nâng cao chất lượng tham mưu chiến lược. Trong bối cảnh chuyển đổi số, các sự việc, vấn đề chuyển biến nhanh chóng, phức tạp, khó lường, đòi hỏi sự năng động, chủ động, sáng tạo trong công tác tham mưu chiến lược. Đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược không nên thụ động, bị động, chờ cấp trên ra “đầu bài”, nêu yêu cầu mới bắt đầu nghiên cứu, đề xuất, tham mưu, mà phải năng động sáng tạo, chủ động tham mưu để có chủ trương chỉ đạo giải quyết kịp thời những vấn đề mới nảy sinh trong thực tiễn.

Thứ tư, thông tin, dữ liệu liên quan, ảnh hưởng đến hoạt động của các cơ quan Đảng Trung ương có thể được thu nhận qua nhiều cách, nhiều chiều, trên nhiều phương tiện thông tin, từ nhiều nguồn khác nhau, có cả mặt thuận và mặt trái, có cả thông tin chính xác, được kiểm chứng và các thông tin chưa đúng, chưa phù hợp. Thực trạng này đặt ra những thách thức không nhỏ đối với đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược trong việc quản lý, kiểm soát, chọn lọc, phân biệt, sàng lọc thông tin phục vụ công tác tham mưu của các cơ quan Đảng Trung ương.

Thứ năm, thách thức trong việc bảo đảm an ninh, an toàn thông tin, bảo mật dữ liệu... trong hoạt động tham mưu tại các cơ quan Đảng Trung ương.

Thứ sáu, bên cạnh những tác động tích cực, quá trình chuyển đổi số cũng dễ dẫn đến tình trạng phụ thuộc vào công nghệ. Trong

hoạt động tham mưu của các cơ quan Đảng Trung ương, nếu phụ thuộc hoàn toàn vào mạng internet, công nghệ số, thì trong tình huống khẩn cấp khi có sự cố dễ dẫn đến tình trạng bị động, lúng túng, bị vô hiệu hóa.

2. Giải pháp xây dựng đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược các cơ quan Đảng Trung ương đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số

Trong giai đoạn phát triển mới của đất nước, với đặc điểm, diễn biến tình hình quốc tế và trong nước phức tạp, khó lường và bối cảnh chuyển đổi số, để bảo đảm sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng đòi hỏi phải nâng cao chất lượng tham mưu chiến lược, ngang tầm nhiệm vụ và lấy con người, trong đó có đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược làm trung tâm của sự phát triển.

Đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược các cơ quan Đảng Trung ương phải thực sự có đức, có tài, có bản lĩnh, đủ tâm, đủ tầm, nắm bắt đầy đủ các nội dung, tri thức và tiến trình chuyển đổi số để tham mưu cho đảng về chủ trương, đường lối, chính sách, các giải pháp lớn, chiến lược không chỉ trong lĩnh vực xây dựng Đảng mà còn trong các lĩnh vực phát triển khác của đất nước.

Nhận thức được tầm quan trọng của chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng, Ban Bí thư đã ban hành Quyết định số 204-QĐ/TW ngày 29/11/2024 phê duyệt Đề án Chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng, trong đó xác định quan điểm: “Đào tạo và phát triển đội ngũ cán bộ có đủ kỹ năng và kiến thức về công nghệ số, có khả năng làm chủ các công cụ công nghệ thông tin hiện đại để nâng cao năng suất lao động, sáng tạo và thích ứng với

những thay đổi của thời đại”. Đề án cũng xác định giải pháp xây dựng đội ngũ cán bộ đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng: “Triển khai đào tạo, bồi dưỡng kỹ năng số, kỹ năng phân tích, khai thác và xử lý dữ liệu cho cán bộ, công chức, viên chức hàng năm đáp ứng yêu cầu phục vụ hiệu quả cho công tác chuyên môn, nghiệp vụ”.

Nhằm phát huy các cơ hội, vượt qua các thách thức do tác động của chuyển đổi số, góp phần thực hiện hiệu quả Đề án Chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng, cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau về xây dựng đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số tại các cơ quan Đảng Trung ương:

Thứ nhất, thống nhất khung tiêu chuẩn, tiêu chí rõ ràng, dễ triển khai, phù hợp với thực tiễn đối với đội ngũ nhân lực tham mưu chiến lược tại các cơ quan Đảng Trung ương trong bối cảnh chuyển đổi số.

Để thúc đẩy chuyển đổi số đi nhanh và đi đúng, đồng thời xây dựng đội ngũ cán bộ tham mưu cấp chiến lược tại các cơ quan, ban Đảng Trung ương đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số, cần xác định và thống nhất một khung tiêu chuẩn, tiêu chí rõ ràng, dễ triển khai về chất lượng đội ngũ nhân lực tham mưu chiến lược các cơ quan Đảng Trung ương. Hiện nay, đã có nhiều bộ tiêu chí được ban hành và áp dụng để đánh giá, công bố về đội ngũ nhân lực trong bối cảnh chuyển đổi số. Trên cơ sở những tiêu chí chung, cần xây dựng khung tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá toàn diện trên các phương diện như: phẩm chất chính trị, lập trường tư tưởng, trình độ chuyên môn, kỹ năng xử lý công việc, tầm nhìn chiến lược, đặc biệt là phải bám sát tính đặc thù về

chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan Đảng ở Trung ương. Cụ thể:

- Tiêu chuẩn về phẩm chất chính trị gồm: Trung thành tuyệt đối với lợi ích quốc gia, dân tộc, đặt lợi ích của Đảng, Nhà nước và dân tộc lên trên hết; Có đạo đức cách mạng trong sáng, vì nhân dân; Liêm chính, không vụ lợi, không bè phái; Kết nối được sức mạnh thời đại, quốc tế và dân tộc; Bảo tồn, phát huy giá trị lịch sử, truyền thống trong thời đại số; Gắn kết sức mạnh của khoa học, công nghệ với tinh thần, khát vọng phát triển nhằm hiện thực hóa các mục tiêu phát triển trong thời đại số; Có khả năng lan tỏa, kết nối tri thức; Dám nghĩ, dám làm, đổi mới và chịu trách nhiệm; Có tư duy cải cách, giải quyết vấn đề thực tiễn; Đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, nhất là trên không gian mạng.

- Năng lực chuyên môn gồm: Có kiến thức chuyên sâu, cập nhật đa lĩnh vực trong bối cảnh chuyển đổi số; Nắm vững tiềm năng ứng dụng và tác động của các công nghệ số, công nghệ cốt lõi; Có kỹ năng sử dụng công cụ số; Có tư duy hệ thống, tổng hợp, phân tích dựa trên dữ liệu; Có kiến thức về an ninh mạng, an ninh thông tin và bảo mật thông tin; Phân tích tốt bối cảnh, nhận diện xu thế phát triển; Nhận diện và đánh giá toàn diện các nguồn lực quốc gia phục vụ cho phát triển; Thích ứng tốt với cấu trúc tổ chức cấp Trung ương; Sử dụng kiến thức tổng hợp một cách linh hoạt, phù hợp với từng bối cảnh cụ thể; Chủ động cập nhật và tham mưu điều chỉnh các chiến lược, chính sách kịp thời với sự phát triển của chuyển đổi số và công nghệ mới.

- Tầm nhìn chiến lược: Dự báo tốt xu hướng lớn, các thay đổi mang tính thời đại, những cơ hội, thách thức trong thời đại số; Dự báo, hiểu rõ các nguồn lực, động lực

phát triển mới nổi trong quá trình chuyển đổi số; Chủ động đề xuất các chiến lược, chính sách trọng tâm, đột phá dài hạn, làm sáng tỏ được các mục tiêu ưu tiên và các rủi ro tiềm ẩn trong phát triển kinh tế - xã hội đất nước trong thời đại số; Có tầm nhìn chiến lược trong việc thu hút, phát triển nhân tài, nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của thời đại số; Niềm tin sâu sắc vào sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng và tương lai phát triển lâu dài, bền vững của đất nước, coi đó là động lực cốt lõi để xây dựng tầm nhìn chiến lược, chuyển hóa thách thức thành cơ hội và đề xuất các giải pháp sáng tạo, đột phá tạo nền tảng cho các bước phát triển tương lai trong thời đại số.

Thứ hai, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng chuyên sâu về chuyển đổi số cho đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương.

Tăng cường các khóa đào tạo chuyên sâu, bồi dưỡng, cập nhật kiến thức về công nghệ số, phân tích dữ liệu, kỹ năng số và bảo mật thông tin, bảo đảm ít nhất 70% cán bộ được tham gia các khóa học mỗi năm. Khuyến khích các mô hình đào tạo, bồi dưỡng dựa trên các nền tảng số, đào tạo trực tuyến như “bình dân học vụ số”. Đẩy mạnh việc hợp tác giữa các cơ quan Đảng Trung ương với các cơ sở giáo dục, bồi dưỡng nhằm xây dựng các chương trình, lớp đào tạo phổ cập về kỹ năng số, kỹ năng công nghệ thông tin, kỹ năng bảo đảm an toàn, an ninh mạng... Trong các chương trình đào tạo, bồi dưỡng, đặc biệt chú ý đổi mới phương thức đào tạo, tăng tính tương tác giữa người dạy, người học, gắn kết chặt chẽ giữa lý thuyết với thực hành. Việc đào tạo, bồi dưỡng tập trung vào các kỹ năng, năng lực như: kỹ năng sử dụng công cụ số, kỹ năng công nghệ thông tin, phương pháp

phân tích, xử lý thông tin hiện đại, năng lực sáng tạo... Kết hợp đào tạo truyền thống với đào tạo từ xa, đào tạo trực tuyến với nguồn tư liệu, học liệu mở... Khuyến khích đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương tự học, tự bồi dưỡng, chủ động tham gia vào không gian số, học qua môi trường số. Tạo động lực học tập liên tục, học tập suốt đời cho đội ngũ này.

Chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương về nghiên cứu khoa học, phương pháp thu thập, phân tích, xử lý dữ liệu, thông tin, kỹ năng nghiên cứu, tổng kết thực tiễn; kỹ năng giải quyết vấn đề, suy luận logic, làm việc nhóm, kỹ năng xử lý khủng hoảng truyền thông...; đồng thời, nâng cao năng lực phân tích, dự báo chiến lược, nhanh chóng nắm được bản chất của vấn đề, làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn đề xuất các ý kiến tham mưu khoa học, khách quan, hợp lý và thuyết phục đối với vấn đề mà cấp có thẩm quyền yêu cầu.

Thứ ba, đổi mới tư duy, nâng cao nhận thức, xây dựng môi trường làm việc khuyến khích sự sáng tạo, học hỏi và ứng dụng công nghệ mới cho đội ngũ nhân lực tham mưu chiến lược ở các cơ quan Đảng Trung ương.

Tiếp tục đổi mới tư duy, nhận thức, xác lập quan điểm, tinh thần chuyển đổi số là chiến lược phát triển dài hạn, là tiến trình, phương thức giúp đổi mới, nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác tham mưu chiến lược; xây dựng đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược có phẩm chất, năng lực, trình độ, uy tín đáp ứng yêu cầu của chuyển đổi số là nhiệm vụ quan trọng của các cơ quan Đảng Trung ương. Đẩy mạnh công tác truyền thông, nâng cao nhận thức và giáo dục về chuyển đổi số. Tăng cường

việc quán triệt, phổ biến các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về chuyển đổi số. Nhận thức đầy đủ, đúng đắn về nội hàm, bản chất, sự cần thiết, tính cấp bách của chuyển đổi số để quyết tâm đổi mới tư duy và hành động. Thúc đẩy chuyển đổi số toàn diện, xây dựng cơ quan số, tổ chức số, không gian số, văn hóa số làm môi trường và động lực đổi mới tư duy, nhận thức, phá vỡ sức ỳ, thúc đẩy sự chủ động nâng cao năng lực thích ứng chuyển đổi số của đội ngũ cán bộ. Nhân rộng, biểu dương, khen thưởng các mô hình thành công điển hình và cá nhân tiêu biểu trong chuyển đổi số. Khuyến khích hình thành các mạng lưới chia sẻ về chuyển đổi số giữa các đơn vị, cá nhân trong các cơ quan Đảng Trung ương.

Thứ tư, bổ sung, hoàn thiện quy chế, quy định; ban hành các cơ chế, chính sách ưu đãi, tạo thuận lợi cho việc phát triển đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số.

Bổ trí các nguồn kinh phí phù hợp để triển khai chuyển đổi số và đào tạo, bồi dưỡng cán bộ đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số. Coi trọng năng lực, tiêu chuẩn, tiêu chí đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số trong công tác tuyển dụng, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, sử dụng, đánh giá, khen thưởng đối với cán bộ tham mưu chiến lược. Gắn kết các mục tiêu, chỉ tiêu về chuyển đổi số, về xây dựng, phát triển đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số trong các nghị quyết, chiến lược, mục tiêu, nhiệm vụ, kế hoạch của đơn vị. Đẩy mạnh xây dựng môi trường số, phong cách số, văn hóa số, tác phong làm việc khoa học, chuyên nghiệp của đội ngũ cán bộ tham mưu chiến lược. ◆